

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ระบบราชการของไทยในปัจจุบันอยู่ในช่วงระหว่างการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานมุ่งเน้นให้ข้าราชการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมของข้าราชการยุคใหม่ โดยยึดประชาชนและผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เน้นการบริหารที่มุ่งประสิทธิผลของงาน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการเพื่อวัดระดับความคุ้มค่าและมีประสิทธิผลขององค์กร หน่วยงานราชการจึงมีภารกิจที่ต้องพัฒนาเพื่อให้ข้าราชการมีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงาน ตามวัฒนธรรมและค่านิยมดังกล่าว มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและทักษะให้แก่ทรัพยากรบุคคลภาครัฐที่มีมาตรการดำเนินการหลากหลายรูปแบบ โดยหน่วยงานต้นสังกัดและผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และข้าราชการทุกคนจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจริงจึงเพื่อให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของตนบรรลุผลและเป็นหนทางแห่งความก้าวหน้าในการปฏิบัติราชการ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นหน่วยงานสังกัดรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสมาชิกวุฒิสภาทั้งด้านธุรการและวิชาการ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับภารกิจดังกล่าว มีการตั้งสำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อการพัฒนาสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการ ลูกจ้างอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาบุคลากรมากขึ้น กำหนดแนวทางและรูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้วยกิจกรรมหลากหลาย และดำเนินกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยยึดหลักขีดสมรรถนะในการจัดกิจกรรมการพัฒนา

ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการจัดโครงการฝึกอบรม สัมมนา ภายในสำนักงาน การส่งข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม สัมมนากับหน่วยงานอื่น การให้ทุนแก่ข้าราชการเพื่อศึกษาต่อเนื่องในระดับที่สูงขึ้น การแลกเปลี่ยนข้าราชการไทยกับต่างประเทศ การศึกษาดูงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เป็นกิจกรรมที่

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากำหนดให้ แต่ปัจจัยอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาดังกล่าว คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของข้าราชการ หากข้าราชการตระหนักว่าการพัฒนาตนเองเป็นสิ่งสำคัญต่อการปฏิบัติราชการที่จะก่อให้เกิดผลดี ทั้งต่อองค์กรและตนเองแล้ว ย่อมจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การพัฒนาข้าราชการประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานฝึกอบรมและสัมมนา มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาข้าราชการเห็นว่า ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การปรับปรุง แก้ไข และจัดกิจกรรมการพัฒนาข้าราชการได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อภารกิจของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่มีต่อการพัฒนาตนเองในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เปรียบเทียบความคิดเห็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามตัวแปรต้น และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ด้านงานกับความคิดเห็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำคัญเพื่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความคิดเห็นในการพัฒนาตนเอง และจะเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน และรูปแบบในการพัฒนาศักยภาพของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่มีต่อการพัฒนาตนเอง โดยศึกษาจากข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน 667 คน ที่ปฏิบัติราชการ ณ อาคารรัฐสภา 2 อาคาร กอ.รมน. และอาคารสุขประพฤติ ในช่วงเดือนตุลาคม - เดือนพฤศจิกายน 2548

นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์สำหรับการวิจัย ดังนี้

เพศ หมายถึง เพศของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง

อายุ หมายถึง ระยะเวลา นับตั้งแต่วันเกิดตามปฏิทินของผู้ตอบแบบสอบถาม นับถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพสมรส หมายถึง สถานะการครองคู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. โสด
2. สมรส (รวมถึง หม้าย หย่าร้าง หรือคู่สมรสเสียชีวิต)

ระดับการศึกษา หมายถึง ชั้นการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม ณ วันที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
2. ปริญญาตรี
3. สูงกว่าปริญญาตรี

ระดับตำแหน่ง หมายถึง ชั้นของการดำรงตำแหน่งทางราชการของข้าราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่มีการแบ่งเป็นระดับ 1 ถึงระดับ 11 โดยแบ่งเป็น 4 ช่วง คือ

1. ระดับ 1 – 3

2. ระดับ 4 – 6

3. ระดับ 7 – 9

4. ระดับ 10 – 11

อายุราชการ หมายถึง ระยะเวลาที่บุคคลนั้นปฏิบัติราชการในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งแบ่งเป็น 5 ช่วง คือ

1. 1 – 5 ปี

2. 6 – 10 ปี

3. 11 – 15 ปี

4. 16 – 20 ปี

5. 21 ปี ขึ้นไป

อัตราเงินเดือน หมายถึง ค่าตอบแทนของผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้รับในแต่ละเดือนตามตำแหน่ง และคำสั่งของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ความผูกพันในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อองค์กรที่บุคคลมีต่อองค์กร โดยไม่คิดจะลาออก หรือโอนย้ายไปอยู่ที่อื่น และพร้อมที่จะทุ่มเทให้แก่การปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถของตน

ขวัญในการทำงาน หมายถึง สิ่งที่ข้าราชการได้รับการตอบสนองให้เกิดกำลังใจ ความพึงพอใจในการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความสุขใจ และไม่เกิดความล้าเลงสงสัยในบทบาทของตนกับเป้าหมายขององค์กร

การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการวัดผลการทำงานประจำปีตามระเบียบของทางราชการ เพื่อใช้ผลในการเลื่อนขั้นเงินเดือนและเลื่อนตำแหน่ง

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ของแต่ละบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการพูดหรือการเขียน

ข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หมายถึง ผู้ที่ได้มีคำสั่งของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาสั่งบรรจุให้ปฏิบัติราชการในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

การพัฒนาตนเอง หมายถึง การศึกษา เรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจากการปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา การซักถามจากผู้รู้ การฝึกอบรม การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขคุณสมบัติภายในตน ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการทำงาน ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม และสามารถนำมาใช้กับการปฏิบัติราชการที่ตนรับผิดชอบได้

การพัฒนาตนเองด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการทำงาน หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในส่วนที่เกี่ยวกับการทำงานให้สูงขึ้น ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถที่เกี่ยวกับงานตามตำแหน่งหน้าที่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติราชการของรัฐสภา กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาตนเองทางด้านร่างกาย หมายถึง การรู้จักดูแลสุขภาพของตนให้แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และมีสมรรถภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติราชการ

การพัฒนาตนเองทางด้านจิตใจ หมายถึง การพัฒนาจิตของตนให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการทำงาน และการอยู่ร่วมกับคนอื่น สามารถเข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่น

การพัฒนาตนเองทางด้านสังคม หมายถึง ความสามารถในการอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ในที่ทำงาน สามารถร่วมกันทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และแสดงบทบาททางสังคมอย่างเหมาะสม